

VALTION JA ESPOON KAUPUNGIN VÄLINEN AIESOPIMUS (2008 – 2011) PITKÄAIKAISASUNNOTTOMUUDEN VÄHENTÄMISEKSI

Tämän valtion ja Espoon kaupungin välisen aiesopimuksen tarkoituksena on vähentää pitkäaikaisasunnottomuutta valtion ja kuntien yhteisin toimenpitein. Vastavanhilaiset aiesopimukset on tehty Helsingin, Vantaan, Tampereen, Turun, Lahden, Kuopion, Joensuun, Oulun ja Jyväskylän kaupunkien kanssa.

Aiesopimuksen lähtökohtana on pääministeri Vanhasen II hallituksen 14.2.2008 hyväksymä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelma (2008 - 2011). Ohjelman tavoitteena on puolittaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2011 mennessä ja tehostaa toimenpiteitä asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi.

Aiesopimuksilla luodaan edellytykset sille, että vuoteen 2011 mennessä voidaan pitkäaikaisasunnottomille osoittaa noin 1 250 asuntoa tai tukiasuntopaikkaa. Asuntois- ja tukiasuntopaikoista osoitetaan Helsinkiin 750, Espooseen ja Vantaalle molempiin kaupunkeihin 125 asuntoa tai tukiasuntopaikkaa sekä Tampereelle, Turkuun, Lahteen, Kuopioon, Joensuuhun, Ouluun ja Jyväskylään yhteensä 250 asuntoa/tukiasuntopaikkaa vuoteen 2011 mennessä. Aiesopimuksilla on tarkoitus määrittellä valtion osallistuminen toimenpiteiden rahoitukseen.

Pitkäaikaisasunnottomilla tarkoitetaan sitä asunnottomien ryhmää, jonka asunnottomuus on pitkittynyt ja kroonistunut tai uhkaa kroonistua siksi, että tavanomaiset asumisratkaisut eivät tämän ryhmän kohdalla ole toimineet.

Pitkäaikaisasunnottomat on jaoteltu ensisijaisesti tuen tarpeen mukaisesti. Kohderyhmiä ovat mielenterveys- ja päihdeongelmaiset miehet ja naiset, monisairaant käyttöhäiriöiset, huumeongelmaiset nuoret sekä vankilasta vapautuvat vangit ja kriminaalihuollon asiakkaat. Ryhmät eivät kaikilta osin ole tarkkaan rajattavissa ja niissä on myös osittaista päällekkäisyyttä.

Sopimus tulee voimaan 1.9.2008 niissä sopimuskunnissa, jotka ovat sen siihen mennessä hyväksyneet. Ympäristöministeriö edistää ja koordinoi sopimuksen toteutumista. Valtion puolelta sopimus hyväksytään ympäristöministeriön (YM), sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Rikosseuraamusviraston, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) päätöksinä. Raha-automaattiyhdistys (RAY) hyväksyy sopimuksen vastaavalla tavalla. Sopimusta voidaan tarkistaa vuosittain. Sopimus on tarkoitus uudistaa vuoden 2011 aikana.

Aiesopimukseen sisältyvien hankkeiden toteutuksen lähtökohtana on vuokrasuhteeseen tai hoidolliseen asumiseen perustuva asuminen, johon järjestetään tarvittava yksilöllinen tuki. Asumiseen tarkoitettujen tilojen tulee olla rakentamis- ja terveyslainsäädäntöön perustuen tarkoituksenmukaisia ja viihtyisiä ja turvata asukkaille terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Asunnottomien sosiaalipalvelujen tavoitteena on tarjota asiakkailleen yksilöllistä asumiskykyä ja tuen tarvetta vastaava asumismuoto. Asumiseen liittyvien palvelujen tulee vastata sosiaali- ja terveysministeriön mielenterveys- ja päihdepalvelujen laa-

tusuosituksia. Asuntoloiden käytöstä pitkäaikaisasunnottomien asuttamiseen luovutaan ja asuntolat peruskorjataan tuetun asumisen yksiköiksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö osoittaa valtion rahoitusta tukipalvelujen tuottamiseen vaadittaviin henkilöstölisäyksiin, joilla toteutetaan ohjelmaan hyväksyttäviä kehittämishankkeita. Kaupunkien omina tai ostopalveluina toteutettaville kehittämishankkeille osoitetaan valtion rahoitusta enintään 50 % edellä mainituista palkkausmenoista. Rahoitus maksetaan valtioneuvoston hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuoritelman eli KASTE - ohjelman 2008 - 2011 kautta.

Valtion rahoituksen toteutuminen edellyttää, että eduskunta sisällyttää tarvittavat vuosittaiset määrärahat talousarvioon.

Espoon kaupungin rahoituksen toteutuminen edellyttää, että Espoon kaupunginvaltuusto sisällyttää tarvittavat vuosittaiset määrärahat talousarvioon.

Espoon pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen muodostaa yhden hankkeen, jonka piiriin kuuluvien projektien avustuspäätökset tehdään kuitenkin hakemusten perusteella ARA:ssa ja STM:ssä vuosittain. RAY kohdentaa avustuksensa sovittuihin hankkeisiin vuosittaisen määrärahasa puitteissa.

Kohdennetut toimenpiteet pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi

1. Espoo toteuttaa pitkäaikaisasunnottomuuden kehittämishankkeessa vuosina 2008 - 2011 yhteensä 125 asuntoa/tukiasuntopaikkaa pitkäaikaisasunnottomille. Espoon kehittämishankkeeseen sisältyvät projektit on esitetty liitteessä 1. Liitteessä 2 on projektit, jotka voidaan siirtää liitteeseen 1 sisältyväksi projektiksi jos liitteen 1 projektit viivästyvät tai jäävät toteutumatta. Taulukoissa on esitetty myös edellä kuvatun ryhmäjaottelun mukainen kohderyhmä kullekin projektille.

ARA osoittaa vuosina 2009-2011 ehdollisia avustusvarauksia pitkäaikaisasunnottomuutta Espoossa vähentäville liitteen 1 tai liitteen 2 asuntohankkeille enintään 16,0 miljoonaa euroa ja sitoutuu avustamaan niitä edellyttäen, että hankkeet täyttävät erityisryhmien asunto-olojen parantamista koskevan lain edellytykset. Projekteille osoitettavan investointiavustuksen osuus on enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista.

RAY osoittaa avustuskelpoisille asuntolatoimintaa ylläpitäville yhdistyksille tai säätiöille investointiavustusta enintään 2,5 miljoonaa euroa asuntoloiden peruskorjaamiseksi ja niiden muuttamiseksi tuetun asumisen yksiköiksi. RAY tukee vuosina 2009-2011 tukiasuntojen hankintaa vapautuvilla vangeilla ja kriminaalihuollon asiakkaille.

2. STM osoittaa Espoon kehittämishankkeen lisähenkilöstön palkkausmenoihin enintään 1,050 miljoonaa euroa vuosina 2008 - 2011 liitteen 3 mukaisesti. Liitteen 4 taulukossa on projektit, jotka voidaan siirtää liitteeseen 3 sisältyväksi projekteiksi jos liitteen 3 projektit viivästyvät tai jäävät toteutumatta. STM:n osuus on enintään 50 % edellä mainituista palkkausmenoista.

3. Rikosseuraamusvirasto toteuttaa yhteistyössä ohjelmaan osallistuvien kaupunkien ja asumispalveluja tuottavien järjestöjen kanssa kehittämissuoritelman, jossa tuotetaan toimi-

via paikallisia ja asiakaskohtaisia käytäntöjä asunnottomien vankilasta vapautuvien ja kriminaalihuollon asiakkaiden tuettuun asuttamiseen.

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy

4. Espoon kaupunki osoittaa nuorisoasuntojen rakentamista varten vähintään kolme tonttia ohjelmakaudella 2008 – 2011. Hankkeissa kehitetään uusia yhteistyömalleja, joissa voivat olla mukana mm. järjestöt, kirkko ja elinkeinoelämän yritykset. Hankkeiden tarkempi aikataulu ja kustannukset selviävät investointiavustusten hakemisen yhteydessä.

5. Espoon kaupunki palkkaa 2 uutta asumisneuvojaa vuosina 2009 - 2011. ARA osoittaa tähän enintään 45 000 euron avustuksen lähiöohjelman kautta maksettavista varoista. ARA:n osuus on enintään 20% hyväksyttävistä kustannuksista.

Edellytyksenä avustuksen saamiselle on, että häätötilanteista ja niihin liittyvistä yhteistyökäytännöistä laadittu kirjallinen suositus viedään päätöksentekoon vuoden 2009 aikana ja otetaan sen jälkeen yleiseen käyttöön Espoon kaupungin omassa toiminnassa. Kaupunki käynnistää ehdotusten mukaisista toimintakäytännöistä neuvottelut keskeisten yleishyödyllisten vuokranantajien kanssa.

Muut hankkeet

6. Tavoitteena on, että Helsinki perustaa yhteistyössä Espoon ja Vantaan kanssa pääkaupunkiseudulle pysyvän, verkostomaisen kehittämissyksikön, joka vastaa asunnottomien palvelujen kehittämisestä, tutkimuksesta ja koulutuksesta alueellaan. Kaupungit sopivat keskenään kehittämistyön järjestämisestä.

7. Espoon kaupunki osallistuu konseptikilpailun toteutukseen ja osoittaa konseptikilpailua varten tontin Puolarmetsän sairaalan alueelta. Kilpailu on tarkoitus ratkaista viimeistään vuoden 2009 helmikuussa, jolloin kohde voisi valmistua vuonna 2011.

Seuranta

Aiesopimuksen seuranta perustuu valtion ja kaupunkien säännölliseen tietojenvaihtoon ja vähintään kerran vuodessa järjestettävään neuvotteluun. Seuranta varten perustetaan ARA:n johdolla toimiva pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishelman seuranta- ja ohjausryhmä, jossa on edustettuna aiesopimusten osapuolet.

Seuranta toteutetaan vuosittain marraskuun loppuun mennessä laadittavassa toimeenpanoraportissa, joka sisältää yhteenvedon hankkeen ja sen projektien etenemisestä ja kustannusten ja rahoituksen sitoutumisesta sekä suunnitelman seuraavan vuoden aikana jatkuvista ja käynnistyvistä projekteista.

Seurattavia asioita ovat aiesopimuksessa tarkoitettujen toimien edistyminen sekä niiden vaikutukset asunnottomuuden kehitykseen (suluissa vastuutahot):

- asunnottomuuden ja pitkäaikaisasunnottomuuden määrällinen kehitys (ARA, kunnat)

- hankkeiden edistyminen (ARA, STM, RAY, Rikosseuraamusvirasto, kunnat)
- tukihenkilöstön rekrytointi (kunnat ja STM)
- kustannusten ja rahoituksen toteutuminen (kunnat, ARA, STM, RAY)
- asutettavien pitkäaikaisasunnottomien henkilöiden määrä ja kohderyhmä (kunnat)

Helsingissä 18 päivänä elokuuta 2008

Jan Vapaavuori
Asuntopoliittinen ministeri

Paula Risikko
Peruspalveluministeri

Tuija Brax
Oikeusministeri

Hannu Rossilahti
Ylijohtaja, ARA

Hannu Salokorpi
Johtaja, RAY

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja,
Rikosseuraamusvirasto

Espoossa päivänä elokuuta 2008

Juha Metso
Espoon perusturvajohtaja

Liite: Espoon kaupungin pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman 2008-2011 -toimeenpanosuunnitelma, Espoon kaupunki, kaupunginhallitus 17.3.2008. Valtion ja Espoon kaupungin pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämistä koskevassa aiesopimuksessa (kohdat 1 ja 2) todetut liitteet 1- 4.

Liite 1: HANKKEET

vuosi	hanke	kohderyhmä	asuntojen/tukiasuntojen määrä	palveluntuottaja ja aikataulu	kustannukset	avustus € 50 %
2008	Auroranportin palveluasunnot	mielenterveys-kuntoutujat	45 asuntoa, joista 6 asuntoa paris-kunnille/toveriasuntoja, joten paikkoja yht. 51 (UT)	Espoonkruunu Oy rakennuttaa v. -08-09 kiinteistön omistukseensa, palveluntuottajana Espoon kaupunki	6 520 000 € (investointi-avustusvaraus 1 585 000 € ja korkotukilainavaraus 4 415 000 €)	3 260 000 ARA
2009	Saunalahden Ässäkodit	asunnon tarpeessa olevat; erityistukea tarvitsevat nuoret, mt-kuntoutujat, päihdepalvelujen käyttäjät ja pakolaiset	yht. 153 asuntoa, johon sisältyy 1 ryhmäkoti ; pitkäaikaisasunnottomille 35 asuntoa (UT)	S-Asunnot ja Settlementti Onnenkenkä ry	16 810 000 (investointi-avustusvaraus 1 690 000€ ja korkotukilainavaraus 15 120 000 €)	1 690 000 ARA
2010	As Oy Espoon Kuninkaantie 42	vaikeasti asutettavat päihde- ja mielenterveys-ongelmaiset, myös monisairaat/ikäshäiriöiset	tuettu asuminen: 68 palveluasuminen: 38 yhteensä 106 (PP)	Helsingin Diakonissalaitos, peruskorjauksen arvioitu valmistumisaika 2/2011	10 100 000	5 050 000 ARA
2010	Olarinluoman vastaanottokodin laajentaminen	vaikeasti asutettavat päihde-ongelmaiset, myös monisairaat	hoito-osasto: 22 asumisyksikkö: 18 yhteensä 40 (UT)	Espoon kaupunki	4 300 000	2 150 000 ARA
2010	Väinöläkodin muuttaminen tuetun asumisen yksiköksi	pitkäaikais-asunnottomat ja vapautuvat vangit	15 + 25 = 40 (PP ja UT)	SLEY	4 900 000	2 450 000 RAY
2011	Puolarmetsän asumisyksikkö 1	pitkäaikais-asunnottomat	45 (UT)	avoin	6 120 000	3 060 000 ARA
			Uudistuotanto: 196 Perusparannus: 121 Yhteensä 317, josta korvaavia paikkoja 40 = 277			ARA: 15 210 000 RAY: 2 450 000

Liite 2:HANKKEET

vuosi	hanke	kohderyhmä	asuntojen määrä	palveluntuottaja ja aikataulu	kustannukset	osuus € 50 %
2009	Pesäpuu (Lintumetsän laajentaminen)	korvaushoidossa olevat	9 + 5 (PP) ja (UT)	Espoon Diakoniasäätiö	800 000	400 000 RAY
2011	Puolarmetsän asumispalvelu- yksikkö 2	pitkäaikais- asunnottomat	45 asuntoa (UT)	palveluntuottaja avoin	6 120 000	3 060 000 ARA
2011	Kiinteistöosake- yhtiö Minttupuisto	asunnottomat perheet, pariskunnat ja nuoret	40 asuntoa (UT)	Misericordia-Säätiö rakennuttaa kiinteistön omistukseensa, palveluntuottajana Hyvä Arki ry	7 004 500	3 502 250 ARA
			Uudistuotanto: 90 Perusparannus: 9			ARA: 6 562 250 RAY: 400 000

Liite 3: LISÄHENKILÖSTÖN TARVE

2008

hanke	aika	palkkauskustannus	STM osuus 50 %
Auroranportin palveluasunnot	9-12/2008	7960	3980
Tukiasuntotoiminnan laajentaminen, erityisesti vapautuvat vangit	9-12/2008	5800	2900
		13 760	6880

2009

hanke	aika	palkkauskustannus	STM osuus 50 %
Auroranportin palveluasunnot	oh 1-12/2009 lähihoitajat 12/2009	35 700	17 850
Tukiasuntotoiminnan laajentaminen, erityisesti vapautuvat vangit	1-12/2009	35 000	17 500
		70 700	35 350

2010

hanke	aika	palkkauskustannus	STM osuus 50 %
Auroranportin palveluasunnot	1-12/2010	162 100	81 050
Tukiasuntotoiminnan laajentaminen, erityisesti vapautuvat vangit	1-12/2010	70 000	35 000
		232 100	116 050

2011

hanke	aika	palkkauskustannus	STM osuus 50 %
Auroranportin palveluasunnot	1-12/2011	162 100	81 050
Tukiasuntotoiminnan laajentaminen, erityisesti vapautuvat vangit	1-12/2011	70 000	35 000
As Oy Kuninkaantie 42	3-12/2011	1 123 602	561 801
Olarinluoman vastaanottokodin laajentaminen	6-12/2011	299 000	149 500
Väinöläkodin muuttaminen tuetun asumisen yksiköksi	1-12/2011	67 400	33 700
Puolarmetsän asumispalveluyksikkö 1	9-12/2011	61 200	30 600
		1 783 302	891 651

Vuodet 2008-2011 yhteensä		2 099 862	1 049 931
---------------------------	--	-----------	-----------